

Samverkan mellan Malmö högskola och övningsskolor avseende studenters examensarbeten i ämneslärarutbildning

I enlighet med *Tilläggsavtal om deltagande i försöksverksamhet med övningsskola* (Dnr LS 59-2014/498) ska följande kriterier uppfyllas:

Malmö högskola förbinder sig att	Övningsskolan förbinder sig att
upprätta en struktur för hur studenters examensarbeten ska kunna knytas till övningsskolans interna utvecklingsarbete	I dialog med högskolan och studenter formulera forskningsbara frågor som kan undersökas inom ramen för ett examensarbete
upprätta en struktur för hur högskolan och övningsskolan ska kunna samverka för att ge stöd i studenternas genomförande av examensarbeten.	I dialog med högskolan ge stöd i studenternas genomförande av examensarbeten.

Det innebär att skolan under försöksverksamheten successivt upprättar en stödstruktur för att studenters examensarbeten ska kunna knytas till övningsskolans interna kvalitetsarbete. Stödstrukturen kan bestå i att övningsskolan utser en koordinator som i dialog med högskolans handledare av examensarbeten och vfu-lärare uppmuntrar och stödjer studenterna i att formulera forskningsbara frågor med relevans för ämne och ämnesdidaktik. För den enskilda studenten innebär det att han/hon ska ges möjlighet att involveras i konkret utvecklingsarbete under sin utbildning. Stöd kan också innebära att det finns tillgång till datorer och arbetsplatser för studenterna samt att de får möjlighet att delta i utvecklingsarbete på skolan.

Nedan ges ramar och vägledning för övningsskolan att successivt förbereda sig för att upprätta en stödstruktur i dialog med högskolan till nytta för såväl den enskilda studenten som för övningsskolans interna kvalitetsarbete.

Vad är ett examensarbete?

Ett examensarbete är ett större arbete där ett för yrket relevant problem undersöks med hjälp av vetenskapliga teorier och metoder. Arbetet avser att fördjupa den blivande lärarens förmåga att systematiskt reflektera över sin kommande profession och använda sig av forskning i arbetet. Examensarbetet genomförs i fördjupningsämnet/förstaämnet, och av kursplanen framgår att det kan utformas på olika sätt, antingen som en empirisk undersökning, ett utvecklingsarbete, en text-/dokumentstudie eller ett gestaltande arbete.

Till kursen *Examensarbete, 15 hp* finns en kursguide där dessa olika genrer utförligt beskrivs. I kursguiden beskrivs också arbetsprocessen och vilka krav som ställs på arbete och opponering i form av betygskriterier.

I vilket ämne genomför studenten sitt examensarbete?

Studenten genomför examensarbetet i sitt fördjupningsämne dvs i förstaämnet.

Det innebär att arbetet ska ha ett ämnes- och ämnesdidaktiskt fokus. Det är alltså inte möjligt för studenten att undersöka t ex språkutvecklande arbetssätt eller användandet av digitala pedagogiska verktyg i exempelvis fördjupningsämnet/förstaämnet *Matematik och lärande* utan att koppla det till ämnesinnehållet i detta förstaämne.

Studenten i ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurser 7-9 respektive gymnasieskolan genomför två självständiga arbeten – ett på grundnivå och ett på avancerad nivå/examensarbete. Det självständiga arbetet på grundnivå består i en kunskapsöversikt: <http://www.mah.se/fakulteter-och-omraden/ls/Ar-student/ls-exarb-fore2011/Examensarbete/Att-skriva-uppsats/SAG---Kunskapsoversikt/>

I kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen kan examensarbetet genomföras på grundnivå eller avancerad nivå.

Kursguider för examensarbeten på grundnivå respektive avancerad nivå finns här: <http://www.mah.se/fakulteter-och-omraden/ls/Ar-student/ls-exarb-fore2011/Examensarbete/Att-skriva-uppsats/Hjalp-med-examensarbetet/>

För att kunna ge stöd åt studenten att formulera forskningsbara frågor är det viktigt att övnings skolans handledare och en eventuell koordinator har god kunskap om studentens fördjupningsämne/förstaämne. Det åstadkommer man genom att föra ett kontinuerligt samtal med studenten om vad han eller hon studerar i sitt fördjupningsämne/förstaämne. I detta kontinuerliga samtal är kursplanerna i fördjupningsämnet/förstaämnet ett viktigt underlag. Ett annat sätt att föra detta samtal på är att be studenten berätta om den forskning som studeras i ämnet i skolans seminarier och i andra fora. Se vidare under nästa rubrik.

Vilket inflytande har studenten respektive övnings skolan över vad som ska utforskas i examensarbetet?

Studenten äger sitt arbete och samråder med sin handledare i den högskoleförlagda examensarbetskursen i fördjupningsämnet om formulerandet av en forskningsfråga som kan undersökas under de 10 veckor som kursen omfattar.

Genom att bjuda in studenten till övningsskolans kollegiala samtal, seminarier och utvecklingsprojekt kan man från skolans sida väcka intresse hos studenten att koppla sina egna frågor till frågeställningar och utvecklingsprojekt som är intressanta för verksamheten. På så sätt kan studentens examensarbete bidra till att forskningsanknyta denna.

Studenten ska utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt successivt i utbildningens samtliga kurser inom såväl högskoleförlagd som verksamhetsförlagd utbildning. Det innebär att studenten måste ges rika tillfällen att tillsammans med andra problematisera, analysera, ge olika perspektiv och ställa nyfikna frågor. Innebörden i att besitta akademisk litteracitet är att vara en aktör i den akademiska och professionella gemenskapen. Det handlar alltså om att studenten ska utveckla sin förmåga att uttrycka sig muntligt och skriftligt och kunna delta i allt mer kvalificerade kollegiala samtal.

I de seminarier som organiseras av övningsskolor är det därför viktigt att studenten får möjlighet att själv eller tillsammans med andra studenter berätta om den forskning som studeras i fördjupningsämnet/förstaämnet.

Vad är trepartssamtalet funktion inför examensarbetet?

I trepartssamtalet möts studenten, handledaren och vfu-läraren i regelbundna samtal utsträckta över studentens hela utbildningstid. Trepartssamtalen ska utformas så att studenten ges möjlighet att successivt öka sin förmåga att allt mer självständigt ställa frågor som kan utvecklas till att bli forskningsbara.

Hur kan en struktur utformas i samarbete mellan Malmö högskola och övningsskolan avseende studenters examensarbete? Pilotprojekt pågår.

I studentens utbildning är många personer involverade och har olika roller. Det är – utöver lärare i högskoleförlagda kurser - övningsskolans handledare, vfu-läraren, handledaren i examensarbetet, eventuell koordinator på övningsskolan och LS-kontakten. Studenten deltar i undervisning och kollegial samverkan både i högskolan och i övningsskolan. Detta kräver ett kvalificerat samarbete och tydlighet.

Ett pilotprojekt mellan högskolan och Malmö stads övningsskolor (gymnasieskolor) pågår. Syftet med projektet är att pröva former och upplägg för ett väl fungerande samarbete inför att fler skolor påbörjar sitt samarbete med högskolan. Inom projektet kommer bl a en modell med LS-handledare att prövas. Dessa är tänkta att vara skolornas kontaktpersoner i frågor som rör examensarbete.

Projektet har inletts med en planeringsfas under hösten 2014 och 2015 och har startat under höstterminen 2016 för studenternas del. Projektet har presenterats under utvärderingsdagen för försöksverksamheten med övningsskolor 2015-11-30, och en delrapport finns här: www.mah.se/ls/vfu/ovningsskolor

Projektet kommer att avrapporteras efterhand som det pågår för att alla övningsskolor ska kunna dra nytta av de erfarenheter som görs.

Hur sker dialogen med högskolan?

Varje övningsskola behöver vara väl insatt i ovanstående ramar för samverkan om examensarbeten. LS-kontakten bistår i detta arbete.

När man satt sig in ovanstående ramar och har utsett en koordinator på skolan ombeds denna att ta kontakt med Inger Mauritzson, koordinator för försöksverksamheten med övningsskolor: inger.mauritzson@mah.se Tel: 0732 – 31 58 50